Berberdeki Papağan • Behiç Ak

Çocuk Kitaplar • Roman • 176 sayfa • Önerilen sınıflar: 4, 5, 6
SANAT • OKUMA KÜLTÜRÜ • ZAMAN ve MEKÂN • BİREY ve TOPLUM • İLETİŞİM
sanat • taşınmak • hikâye anlatıcılığı • çizgi film • tiyatro • kasaba yaşamı • papağan • ekran bağımlılığı • iklim değişikliği • rüzgârlar • adalet • berberlik • yaratıcılık • suç-ceza • aile • göl • dayanışma • felsefe

---

Behiç Ak, çok sevilen roman koleksiyonunun yeni kitabında, yine felsefi ve toplumsal bir konuya ustaca değiniyor. Hikâyelerin ve sanatın, toplumların değişiminde oynadığı rolü, mizahla harmanladığı katmanlı bir kurguyla anlatıyor. Dünyanın en sıradışı berberinin koltuğuna oturan çoluk çocuk, kadın erkek herkes, kendini adeta sihirli bir tiyatro sahnesinde buluveriyor; bir hikâye anlatılıyor ve oyun başlıyor. Sanatsız bir hayatın dünyayı nasıl durgunlaştırdığını gözler önüne seren roman, her yaştan okur için.

Öğretmen Ferhunde Hanım, sigortacı Sadi Bey ve oğulları Haluk, İstanbul'dan, küçük bir kasabaya göç ederler. Başlarda sıkıcı görünen kasaba, Haluk berberi keşfedince renklenmeye başlar. Berberlik hünerini hikâye anlatıcılığıyla birleştirmiş İsmail Bey, dükkânındaki yeşil papağanla da konuşabilmektedir. Haluk, yeni arkadaşı Meneviş'le birlikte, tepedeki koca gri binanın, tiyatrocu Turhan Bey'in ve filozof papağanın gizemini çözmeye uğraşır. Üstelik, okuldaki çizgi film atölyesini de tamamlamak zorundadır...

TARTIŞMA KONULARI…

1- Taşınmaları konusunda anne babasının onun fikrini almadan karar vermeleri, hatta seçtikleri kasabayı bile son anda söylemeleri Haluk'a nasıl hissettiriyor? Taşınma gibi önemli bir konu sizin ailenizde nasıl ele alınabilir?

2- İlk gün kasabayı keşfe çıktığında kasaba sakinleri Haluk'a nasıl yaklaşıyor? Bu yaklaşımla ailesinin yaklaşımını karşılaştırın. Haluk ve ailesinin, kasaba ve okula ilişkin ilk izlenimleri neler?

3- Berberdeki papağanın, "Ben Cumhuriyeti'nde yaşamak"tan kastı ne olabilir? Haluk'un papağanın hikâyesini dinledikten sonra ağaçların yeşil papağanlarla dolu olduğunu görmesi bir hayal oyunu mu; öncesinde papağanlar yok muydu?

4- "Hırsızlar kasabada normal mi karşılanıyor?" Haluk'un bu sorusunu nasıl yanıtlarsınız? Kasabanın suç-ceza anlayışı gerçek yaşamdakiyle nasıl ve neden bağdaşmıyor?

5- Haluk'un tersine anne ve babasının evde içe kapalı yaşamaya başlaması, büyük kentten kasabaya taşınma gerekçeleriyle çelişmiyor mu? İki yetişkin neden çocukları gibi kasabaya uyum sağlayamıyor?

6- Uyumu savunurken annesinin durumundan dolayı kurtuluşun uyumsuzlukta olduğunu düşünmeye başlayan Haluk'a katılıyor musunuz? Görüşlerinizi örneklerle açıklayın. Berberdeki "uyumsuz" kuş, yaşam ve uyum ikilemi konusunda insanları nasıl tahlil ediyor; yaşamdaki uyumsuzluklar için ne öneriyor?

7- Haluk ve ailesinin izledikleri tiyatro oyunu için sizin yorumunuz ne? Turhan Bey, Haluk'un annesi Ferhunde Hanım'ın oynayacağı oyunun amacını nasıl açıklıyor? Ferhunde Hanım oyun öncesinde neden heyecan duymuyor? Sahneye çıkmak sizi nasıl etkiler; heyecanlanır mısınız?

8- Kasaba halkının tiyatroya gösterdikleri ilginin nedeni ne? Seyirci olmak nasıl bir ihtiyaç? Turhan Bey'in deyimiyle "seyircinin görünmez olmak için para ödemesi" düşüncesini açıklayın.

9- İnsanları güldürüyorsa tiyatro ciddi bir faaliyet sayılır mı? Romanda, hapishane ve tiyatro kavramlarının birleştirilmiş olması size neler düşündürüyor?

10- Çizgi film atölyesinin yöneticisi Adalet Hanım'ın projeyi yürütme yöntemiyle ilgili neler dikkatinizi çekti? Başta Haluk olmak üzere katılanların atölyeyle ilgili düşünceleri neler? Neden seyirciler çizgi filmden memnun da Meneviş değil?

11- Berber İsmail Bey, kasabaya yeni gelenin savcı olduğunu nasıl anlıyor; kafasını ellediğinde ruh yapısıyla ilgili hangi ipuçlarını fark ediyor? Berbere göre "her koltuk sahibinin en önemli meziyeti" ne?

12- Savcı karakteri için siz ne düşünüyorsunuz? Kasabaya ilk kez gelen bir savcı neden gelir gelmez berbere gidiyor? Savcı, Turhan Bey'i ve kasaba halkını neyle suçluyor? Kasabaya gelen bu savcının adaleti uyguladığını düşünüyor musunuz?

13- Sizce berberin hikâyeleri, papağanlar, gri bina, Turhan Bey, savcı neden hem çok gerçek hem de hayal ürünü gibi? Bu romanda yerlerin, olayların ve kişilerin gerçek hayatta karşılığı var mı?

14- Haluk sanatı ve kasabanın sanatla bağlantısını nasıl tanımlıyor? Berber İsmail Bey'e hayalleri zengin bir yalancı denilebilir mi? Yalancılık ve yaratıcılık arasındaki ne fark var?

15- Kendi görüntüsüne hayran kuş, gerçek hayattaki insanlar ve yaşamlarla ilgili size neler düşündürüyor? Kentinizde ve çevrenizde yeşil papağanlar görüyor musunuz?

16- Romanda hangi metaforlar kullanılmış? Bu metaforlar anlatıma ne kazandırıyor?

YARATICI ETKİNLİKLER…

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Tartışma:** Papağanın, "Konuştuğum için papağan olmak zorunda mıyım? Siz de konuşuyorsunuz. Ben size papağan diyor muyum?" felsefesini farklı örnekler üzerinden tartışın. Örneğin; her konuşan insan mı, her şarkı söyleyen şarkıcı, her resim yapan ressam mı? Her yazı yazan yazar, her koşan atlet mi? Meclise her seçilen politikacı, her bina yapan mimar mı vb… Bu tartışmada insan, şarkıcı, ressam, yazar, atlet, politikacı, mimar olma kıstaslarınızı da saptayın.
- **Resimleme:** Öğrenciler 4 kişilik gruplara ayrılsın. Her grup bir konu saptasın ve aralarında iş bölümü yaparak konuya dair bir çizgi roman hazırlasınlar. Bakalım, bu çizgi roman seferberliğinde gruplar neler hayal edecek, hayallerini çizgilere nasıl dökecek? Ortaya çıkan çizgi romanları topluca sergileyin.
- **Canlandırma:** Öğrenciler 5-6 kişilik gruplara ayrılsın. Her grup, okul ya da aile yaşamında sıklıkla rastlanan önemli bir konuyu 10-15 dakikalık bir tiyatro oyunu biçiminde sahnelemek üzere çalışsın. Romandaki hazırlık sürecinin örnek alınabileceği bu çalışmayla ilgili metnin ana hatlarının oluşturulması, oyuncuların seçimi, dekor ve kostümlerin belirlenmesi ve provalar için bir takvim saptansın. Hazırlıklar bu takvime göre tamamlandığında, diğer sınıflar, öğretmenler ve velilerin izleyebileceği bir yer ve zamanda temsiller gerçekleştirilsin. Her oyundan sonra izleyicilerle birlikte irdeleme yapılması geliştirici olacaktır.
- **Yarışma:** Öğrencilerin 3 kişilik gruplar halinde katıldıkları bir saç modeli yarışması düzenleyin. Her gruptan gönüllü bir öğrencinin başına şapka gibi oturtulacak başlıklar biçiminde düşünülmesi gereken saç modelleri için yün, tüy, kâğıt, karton, ip, kumaş, yaprak, renkli kâğıt gibi çok çeşitli ve yaratıcı malzemeler kullanılabilir. Okulda herkesin görebileceği bir defileyle sergilenen modeller izleyicilerce puanlansın. Grupların yarattıkları saç modeliyle çektirecekleri fotoğraflar sosyal medya hesaplarında paylaşılsın.
- **Röportaj:** Herkes çevresinden en az 3 kişiye, "En çok ilgilendiğiniz sanat dalı hangisi? Sanat insanlara ne kazandırır? Toplumumuzda herkesin sanatla uğraşma fırsatı bulması ya da izleyici olarak sanata ulaşması mümkün mü? (Mümkün değilse) Nedenleri ne?" sorularını yöneltsin ve yanıtları videoya kaydetsin. Kayıtları sınıfça ayrıştırın. Yanıtlardan çıkan sonuçları içeren bir rapor hazırlayıp yaygınlaştırın.
- **Uygulama:** Gönüllü öğrencilerle romandaki berberin hikâye anlatma becerisini deneyimleyin. Çeşitli konu başlıklarını yazarak bir kutuda toplayın. Gönüllü öğrenciler sırayla kutudan bir konu çekerek o konuda 2-3 dakikalık doğaçlama bir hikâye anlatsın. Anlatılan hikâyeler konu, içerik, yaratıcılık ve anlatım becerisi yönlerinden dinleyenlerce değerlendirilsin. En yüksek puanları derleyen hikâye anlatıcısına rozet takılsın.

- **Deney:** Sınıfça değişik ve yaratıcı malzemeler kullanarak papağanlar yapın. Papağanlara isimler verin ve her birini okulun farklı bir noktasına yerleştirin. Her papağanın ayağına "İstediğini yaz" başlığını taşıyan uzunca bir kâğıt ve kalem iliştirin. İsteyen, ismini vermeden içinden geçeni yazsın. 3-4 gün sonra papağanların ne durumda olduğunu, neler yazıldığını kontrol edin ve sonuçları irdeleyerek deneyinizle ilgili bir rapor hazırlayın.
- **Pano:** Sınıfça ekran bağımlılığı konusunu işleyen büyük bir kolaj pano hazırlayın. Panoya çektiğiniz fotoğrafları, yaptığınız resim ya da karikatürleri, yazdıklarınızı ya da konuya ilişkin ulaştığınız sayısal verileri koyabilirsiniz. Konuyu değişik unsurlarla derinlemesine ve yaratıcı biçimde irdeleyen panoyu okulda herkesin görebileceği bir noktada sergileyin.
- **Albüm:** Sınıfça çalışarak bu roman için bir tanıtım albümü hazırlayın. Fiziki ya da dijital olabilecek bu albümün, romanın içeriğinin, karakterlerinin yanı sıra düşünsel boyutunu ve felsefesini yansıtacak biçimde oluşturulmasına özen gösterin. "Berberdeki Papağan" başlığıyla düzenlenecek albüm sosyal medyada paylaşılsın, okulda görülebilecek bir noktada sergilensin.